

Tizenharmadik Nemzetközi Nyelvészeti Olimpia

Blagoevgrad (Bulgária), 2015. július 20.–24.

Az egyéni verseny feladatainak megfejtése

1. Feladat navatl:

- 1: *cě*, 2: *öme*, 3: *ěyi*, 4: *nähui*;
- 5: *mäcuilli*, 10: *mahtlactli*, 15: *cartölli*;

- $\alpha \times 20^\beta$, $1 \leq \alpha \leq 5$, $1 \leq \beta \leq 3$:

α	
1:	<i>ceM</i>
2:	<i>öm</i>
3:	<i>yě</i>
4:	<i>näuh</i>
5:	<i>mäcuil</i>

20^β	
20:	<i>pöhualli</i>
400:	<i>tzontli</i>
8000:	<i>xiquipilli</i>

}

- 7: *chicöme*;

- $\gamma + \delta$, $\left\{ \begin{array}{l} \gamma \in \{10, 15\}, 1 \leq \delta \leq 4 \\ \gamma = \alpha \times 20^\beta, 1 \leq \delta < 20^\beta \end{array} \right\}$: γ -oM- δ ,

$$M = \begin{cases} m & m, p \text{ vagy magánhangzó előtt;} \\ n & \text{különben.} \end{cases}$$

arammba:

- 1: ngámbi, 2: yànpa-ro, 3: yenówe, 4: asàr, 5: tambaroy, 6: nimbo;
- $\alpha \times 6$, $2 \leq \alpha \leq 5$: α tàxwo;
- $6^2 = 36$: fete, $6^3 = 216$: tarumba, $6^4 = 1296$: ndamno, $6^5 = 7776$: weremeke;
- $\alpha \times 6^\beta$, $2 \leq \beta$: α 6^β ;
- $\alpha \times 6^\beta + \delta$, $0 < \delta < 6^\beta$: $\alpha \times 6^\beta$ δ .

$\begin{array}{rcl} 10+1 & & 5 \times 20+10 \\ 11 \times 10 & = & 110 \quad (1) \\ 1 \times 20 & & 2 \times 20 \\ 20 \times 2 & = & 40 \quad (2) \\ 3 \times 20+(5+2) & & 10+4 \\ 67 & + & 14 = 81 \quad (3) \\ & & 5+2 = 7 \quad (4) \\ 10+3 & & 1 \times 20+(15+4) \\ 13 \times 3 & = & 39 \quad (5) \\ & & 5 \times 3 = 15 \quad (6) \end{array}$	$\begin{array}{rcl} 1+1 & = & 1 \times 2 \quad (7) \\ 1+4 & = & 5 \quad (8) \\ 2 \times 6 & & 36+4 \times 6 & & 2 \times 36 \\ 12 & + & 60 & = & 72 \quad (9) \\ & & 3 \times 6 & & 36+3 \times 6 \\ 3 \times 18 & = & 54 \quad (10) \\ 6 \times 36 & = & 216 \quad (11) \\ & & 2 \times 6 & & 3 \times 6 \\ 6+12 & = & 18 \quad (12) \end{array}$
--	--

$$\begin{array}{r} 3 \times 400 + 4 \times 20 + (15 + 1) \\ 1296 \end{array} = 1296 \quad (13)$$

$$\begin{array}{r} 1 \times 400 + 1 \times 20 + (10 + 2) \\ 432 \end{array} = \begin{array}{r} 2 \times 216 \\ 432 \end{array} \quad (14)$$

$$\begin{array}{r} 1 \times 400 \\ 400 \end{array} = \begin{array}{r} 216 + 5 \times 36 + 4 \\ 400 \end{array} \quad (15)$$

$$\begin{array}{r} 1 \times 8000 \\ 8000 \end{array} = \begin{array}{r} 7776 + 216 + 6 + 2 \\ 8000 \end{array} \quad (16)$$

- (b) • $42 = 2 \times 20 + 2$: *öm-pöhualli-om-öme*;
• $494 = 1 \times 400 + 4 \times 20 + 10 + 4$: *cen-tzontli-on-nāuh-pöhualli-om-mahtlactli-on-nāhui*.
- (c) • $43 = 36 + 6 + 1$: *fete nimbo ngámbi*;
• $569 = 2 \times 216 + 3 \times 36 + 4 \times 6 + 5$: *yànparo tarumba yenówe fete asàr tàxwo tambaroy*.

2. Feladat Az igealak szerkezete:

- I.
- **me-**: igenlő alak, jelen idő, kijelentő mód,
 - GYÖK,
 - **-pe** ‘tényleg’, **-fe** ‘úgy tenni, mintha ...’, **-f** ‘tehet’, **-n** — főnévi igenév.
- A szónak ebben a részében:
1. $C + -C > CəC$ (**de** + **-f** + **-n** > **de-f-ə-n**, **me-** + **bəb** + **-pe** > **me-bəb-ə-pe**).
 2. A hangsúly az utolsó szótagra esik, ha az zárt, egyéb esetben az utolsó előtti szótagra (**defən** > **defən**, **mešxepe** > **mešxépe**).
 3. $CéC(C)e > CáC(C)e$ (**méšxe** > **mášxe**, **mešxépe** > **mešxápe**).

- II. **-xe** — t. sz., **-t** — múlt idő, **-me** — feltételes mód, **-qəm** — tagadó alak.

Válaszok:

- (a) **ʒeqén** *harapni*
medéf *varrhat*
medáfe *úgy tesz, mintha varrna*
səfən *éghetni*
meg^wəš'əʔe *beszél*
mebáb *repül*
- (b) **çentχ^wéfme** *ha csúszhat*
šxáfexeqəm *nem tesznek úgy, mintha ennének*
bəbóft *repülhetett*
šxet *evett*
ʔəg^wərəg^wəpeme *ha tényleg reszket*

- (c) **mádexe** varrnak
mebəbəfexe úgy tesznek, mintha repülnének
sópet tényleg égett
šxəfəəm nem ehet
g^wəš'əʔexeme ha beszélnek
mezəqəxe harapnak

3. Feladat

- (a) 1. Az első betűt változatlanul hagyjuk.
2. *h*-t és *w*-t kitöröljük.
3. Minden mássalhangzót számjegyre cserélünk ki (azok a betűk, amelyeknek hasonló a leggyakoribb kiejtése, csoportot alkotnak):

<i>bpu</i> (<i>f</i>)	<i>cgjkqs</i> (<i>xz</i>)	<i>dt</i>	<i>l</i>	<i>mn</i>	<i>r</i>
1	2	3	4	5	6

4. Két vagy több egymás melletti azonos számjegyből csak egyet hagyunk.
5. Az összes magánhangzót (*a*, *e*, *i*, *o*, *u*, *y*) kitöröljük.
6. Csak az első három számjegyet tartjuk meg, illetve feltöltjük a kódot nullákkal jobbról, hogy egy betűből és három számjegyből álljon.
- (b) *Allaway*: A400, *Anderson*: A536, *Ashcombe*: A251, *Buckingham*: B252, *Chapman*: C155, *Colquhoun*: C425, *Evans*: E152, *Fairwright*: F623, *Kingscott*: K523, *Lewis*: L200, *Littlejohns*: L342, *Stanmore*: S356, *Stubbs*: S312, *Tocher*: T260, *Tonks*: T520, *Whytehead*: W330.
- (c) *Ferguson*: F622, *Fitzgerald*: F326, *Hamnett*: H530, *Keefe*: K100, *Maxwell*: M240, *Razey*: R200, *Shaw*: S000, *Upfield*: U143.

4. Feladat Szabályok:

- Szórend: V P (S/O); S/O P V Poss, V P Poss; S Poss.
- V = ige (múlt idő → jövő idő: **-bi** → **-ba**, \emptyset → **-jba**).
- S = alany (főnév). A tárgyas ige alanya **-ni** ragot kap.
- O = tárgy (főnév).
- P = névmások (alany + tárgy) + idő:

– alany:

* 1. sz. **ngV-**,

* 2. sz. **nyV-**,

* 3. sz. $\left\{ \begin{array}{l} \text{tárgyatlan ige: } gV- \\ \text{tárgyas ige: } \left\{ \begin{array}{l} \text{hímnem } gVnV- \\ \text{nőnem } ngVyV-; \end{array} \right. \end{array} \right.$

– tárgy: 1. sz. **-ngV**, 2. sz. **-nyV**, 3. sz. $-\emptyset$;

– V magánhangzók (múlt idő: *i, ..., i, a*; jövő idő: *u, ..., u*).

$$\bullet \text{ Poss} = \text{birtok: } \left\{ \begin{array}{l} \text{'+' : } -ngu \\ \text{'-' : } -wa \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{birtokos} \\ \text{hímnem: } -ji \\ \text{nőnem: } -nya \end{array} \right\}$$

- (a) 1. *Alayulujba nguyunyu bungmanyani.* Az öregasszony meg fog találni téged.
 2. *Yagu gininya.* Ő (ffi.) elhagyott téged.
 3. *Janji darrangguwaji.* A kutyának nincs botja.
 4. *Ngirra nya alanga.* Te elloptad a lányt.
 5. *Daguma nyinga.* Te megütöttél engem.
 6. *Dirragbi ga balamurrungunya.* Ő (nő) ugrott a dárdával.
- (b) 7. Te el fogsz engem hagyni. *Yagujba nyungu.*
 8. Az orvos aludt. *Gulugbi ga ngunbulugi.*
 9. A férfi el fog futni a pénzzel. *Juwa gu bardba gijilulunguji.*
 10. Ő (ffi.) el fogja lopni a kutyát. *Ngirrajba gunu janji.*
 11. A lány látott téged. *Ngajbi ngiyinya alangani.*

5. Feladat

(a) $(\circ) \frac{\circ\circ}{\omega} \frac{\circ\circ}{\omega} \circ \frac{\circ\circ}{\omega} \frac{\circ\circ}{\omega}, \quad \left| \begin{array}{l} \circ = V (a, e, i, o, u) \\ \omega = VV (aa, ee, ii, oo, uu) \end{array} \right.$

(b) 36.	war	is—maa—ciil	daa-	rood	×	
37.	dir mi-	yaad	wa-	daag-	taan	✓
38.	laba-	daad	ka	duu-	diye	✓
39.	ka jan-	na-daad	daa-	hiye	×	
40.	adi-	ga i-	yo	deris-	kaa	✓
41.	diga-	xaar-	ka	mari-	yoo	✓
42.	ciid i-	yo doo-	lo di-	raac	×	
43.	noo-	ma kee-	neen	darka	×	
44.	ka-	yaa-	yaa mi-	yaan	×	
45.	wu-	kaa	dan-	qaa-	baan	✓